

YTRING

Telefon 77 62 35 52 - E-post: leser@nordlys.no

■ Debattinnlegg skal normalt være signert med navn. Innsender må alltid oppgi fullt navn og adresse til redaksjonen, samt telefonnummer og eventuell e-postadresse.

■ Maksimallengde på innlegg er 5000 tegn inkl. mellomrom. Legg gjerne ved portrettfoto.

■ Skriv kort. Det øker sjansen for

å få innlegget på trykk. Lange innlegg som har stått på trykk i andre aviser, blir ikke prioritert.

■ Vi forbeholder oss retten til å forkorte og redigere innlegg, samt å lagre og utgi innlegg i elektronisk form.

■ Innlegg honoreres ikke, og tilsendte manuskripter blir normalt ikke returnert.

Det finnes utvilsomt bedrifter og offentlige virksomheter i vår region med vilje og evne til aktiv deltakelse i nyskaping, teknologisk utvikling og miljøtiltak. Lille Tromsø kan definitivt spille en rolle i utviklingen!

Miljøvennlige transportløsninger

Av Wiggo Finnset, daglig leder mPower AS og Svein Gunnar Karlstrøm, regionleder, Grønn Hverdag

Smarte og miljøvennlige transportløsninger har stor betydning for framtidens verdiskaping og velferd. Slike transportløsninger vil være kollektivt orientert, med fleksibilitet for den reisende, og med integrerte informasjonstjenester. Informasjonsteknologi (IKT) fremmer smarte transportløsninger, og åpner et mulighetsrom for innovasjon i grenselandet mellom teknologi og transportbehov.

Transportbransjen dokumenterer sitt behov for nye integrerte kollektivtransportløsninger gjennom sitt ferske program «Public transport: the smart green solution» (*International Association of Public Transport, www.uitp.org*).

Behov for transport er direkte knyttet til våre daglige gjøremål i jobb og fritid, og er avgjørende for bedrifters distribusjon av varer og tjenester. Samtidig benyttes IKT på flere og flere områder til å understøtte kommunikasjon og arbeidsprosesser. Tjenester levert over nettet, for eksempel telemedisin og videokonferanser, reduserer behovet for transport, men likevel øker den totale etterspørselen etter transport.

Globale utslipp

Transportsektoren står for en stadig økende andel av globale utslipp av drivhusgasser. Vegtrafikken utgjør om lag tre firedeler av de totale utslippene fra transport. Miljøvennlig transport utvikles gjennom ny teknologi, bruk av fornybare energikilder (for eksempel i el-biler), og gjennom ressursdeling knyttet til kollektive transporttjenester. Informasjon tilpasset den enkelte transportbrukers behov er en forutsetning for moderne urbane transporttjenester.

Den bærende forutsetningen for slike tiltak er et nært samarbeid mellom flere aktører, slik som offentlige myndigheter, kollektivsel-

ØKTE UTSLIPP: Ifølge Statistisk sentralbyrå er bruken av personbil blitt mer enn femdoblet i løpet av de siste 40 årene, både målt i antall reisende og kjørte kilometer. Foto: Arve Andersen

skaper, bedrifter, organisasjoner og enkeltpersoner. Undersøkelser viser at gode informasjonstjenester er en forutsetning for økt bruk av kollektivtransport.

Byutvikling og arkitektur påvirkes også av mulighetene som skapes av nye informasjonstjenester og den digitale infrastrukturen som mer og mer veves inn i objekter, ting og bygninger rundt oss. Adam Greenfield fra Nokia skriver i *Wireless* om utfordringer og muligheter knyttet til «the networked city». Om hvordan det store antallet digitale sensorer og den store mengden sanntidsinformasjon vi har tilgang til vil kunne benyttes i byutvikling og transportplanlegging.

Det digitale ruteheftet

Det pågår derfor innovative prosjekter nasjonalt og internasjonalt for å utvikle nye informasjonstjenester. Også i vår region foregår det

utvikling av nye tjenester for kollektivtransport – f.eks. *Neste Avgang* som er lansert av Troms fylkeskommune (se www.tromskortet.no), og hvor Universitetet i Tromsø er med som pilotvirksomhet. Tjenesten innebærer at rute-tidsinformasjon distribueres på nye måter til de reisende. Ved bruk av mobiltjenester og kartløsninger finner den reisende enkelt den informasjonen som akkurat han eller hun er interessert i.

Personlig digitalt rutehefte er et begrep som sammenfatter hva dette dreier seg om. Veien bort fra store trykte rutehefter er i seg selv miljøvennlig, og tilrettelegging for personlig skreddersøm i informasjonstjenestene åpner for brukervennlighet, effektiv informasjonstilgang og bedre tilgang til kollektive transporttjenester. Den mest effektive og fleksible måten å finne ruteinformasjon er gjennom sin

egen mobiltelefon, og brukervennlighet sikres ved at brukeren selv kan velge om informasjonen skal mottas gjennom tekst, kart eller påminnelser. Bedre informasjon bidrar til bedre tilgang til transporttjenestene.

Bildeling

Et annet eksempel er *bildeling*, som er en kollektiv transportform som er i sterk vekst internasjonalt. I Norge finnes bildeling foreløpig i seks-sju byer. Bildeling betyr ganske enkelt at i stedet for å eie en bil, så betaler man for å kunne bruke en bil når man har behov for det. Bildeling skiller seg fra bilieie ved blant annet større fleksibilitet i forhold til reservasjon og korttidsbruk, samt lavere priser. At bildeling er interessant også for store aktører, for eksempel innen leiebilmarkedet, ses blant annet av Hertz' tilbud «Connect by Hertz» i Lon-

don, Paris og noen byer i USA.

Er bildeling miljøvennlig? Undersøkelser for det europeiske markedet peker på at hver bildelingsbil erstatter i gjennomsnitt inntil ti privatbiler. Videre at reduksjon i antall kjørte km som følge av bildeling kan ligge på inntil 45 prosent per bruker (*S. Shaheen, University of Berkeley, California*). Bildeling medfører dermed økt bruk av annen kollektivtransport.

Det pågår for tiden et innovasjonsprosjekt i Tromsø, som inkluderer Oslo-baserte ITS Tellus AS og støttet av Innovasjon Norge, knyttet til utvikling av nye IKT-løsninger for bildeling. To problemstillinger er sentrale i dette prosjektet: Hvordan det kan utvikles mer fleksible og brukervennlige konsepter for bildeling, og hvordan informasjonstjenester for bildeling kan integreres med informasjonstjenester for annen kollektivtransport (for eksempel buss). I tillegg har Grønn Hverdag startet opp arbeidet med å etablere en bildelingsordning i Tromsø i løpet av et halvt års tid. Flere bedrifter ønskes velkommen til å vurdere bildeling som transportalternativ.

Den smarte trafikant

Klimatiltak, nyskaping og bedre transporttjenester – det er tre ting på en gang... Er du og din virksomhet klar for takeoff? mPower AS, Norut, med flere jobber nå aktivt for å etablere nye FOU-prosjekter innenfor denne spennende tematikken.

Måltrettet forskning og utvikling med fokus på markedsorienterte løsninger skaper framtidens intelligente transportløsninger. Samtidig er kapital nødvendig for å utvikle tilgang til større markeder. Kapital finnes, og vil også som global vare tilflytte prosjekter med nyskapende ideer, kompetanse, markedsorienterte løsninger og spennende pilotvirksomheter.

Kan lille Tromsø spille en rolle her? Ja, definitivt!

Kulturhuset – starten på en sterk politisk styring

Av Vibeke Ek (Ap), leder Kultur, idretts- og oppvekstkomiteen, Tromsø kommune

Kommunestyret har behandlet en sak om organisering av Kulturhuset fra kommunalt foretak til resultatenheter, fordi det organisatorisk gir mulighet til sterkere og mer direkte styring. Kulturpolitisk er det viktig å ta noen faste grep nå, for å styre økonomi og drift i tråd med de kulturpolitiske mål.

Vi har bedt rådmannen utrede hvilke muligheter som ligger til å ivareta den kulturpolitiske profilen

og hvilke grep som må tas for å nå dit. For at rådmannen skulle kunne starte dette arbeidet, var det nødvendig å vedta dette i kommunestyret. Den 16. desember får vi en sak fra rådmannen til behandling. Det er denne saken som er den viktigste med hensyn til Kulturhusets framtid. Hvilke grep er vi villig til å ta politisk for å nå de kulturpolitiske målene.

Kulturhusets ledelse har også over tid etterspurt politisk styring. Dette imøtekommer vi nå, med endring av organisasjonsmodell. Uten denne endringen, ville det

fortsatt vært styrets ansvar å sørge for at ledelsen holdt seg til Kultur og økonomiplan.

Politisk ønsker vi at Kulturhuset skal være en profesjonell scene for det lokale kulturlivet, men også kunne være en scene for regionale, nasjonale og internasjonale artister. Vi ønsker altså at de lokale aktørene skal ha mulighet til å bruke scenen. Det betyr for det første at det kunstneriske kravet ikke må være for høyt. For det andre må det være lav inngangsbillett. Og for det tredje må driften av huset ha dette som fokus og muliggjøre dette.

For å kunne imøtekomme behovet for en lav inngangsbillett for de lokale aktørene, kan vi ikke ha arrangementer som sponser internasjonale aktører eller går med underskudd. Fordi det går ut over de lokale aktørene.

For å være en profesjonell scene, må det primære være å ha ivareta driften av scenen og kunne ha en stab til å leie ut og markedsføre scenen. Kulturhuset rundt om i landet har 4-5 til å ivareta driften av scenen og 4-5 til å drive utleie/salg. Totalt er det cirka ti ansatte på sammenlignbare kulturhus. I

Tromsø var det 18 ansatte – nå er det ned i 15. Her synes det å ligge en mulighet til å ta noen grep.

Kulturhuset er et viktig kulturpolitisk verktøy som vi rødgrønne ønsker å beholde og ikke selge ut. Vi har nå tatt et grep, for at rådmannen skal kunne utrede de mulighetene og veivalg som gjør at Kulturhuset kan ha en framtid som en profesjonell scene for lokale, regionale, nasjonale og internasjonale artister. Den viktige debatten om Kulturhusets framtid, kommer når rådmannen legger saken fram i kommunestyret i desember.